

megfigyeléseket. Keleti irányban egészen a domb lábáig mutatkoztak a leletek.

Fenti lelőhelytől D-re egy másik hasonló csapásirányú dombvonulat található (II.). A részben mezőgazdasági művelés alatt álló kiemelkedés erősen homokos felszínén számos őskori cseréptöredéket találtam. A lelőhely kiterjedése bizonytalan, mivel a művelt földszívet erdő és rét veszi körül.

TAKÁCS KÁROLY

144. Győr-Ménfőcsanak, Bevásárlóközpont
(Győr-Moson-Sopron megye) B, Ró, A?, Kö?

2006. október 4–18. között régészeti szakfelügyeletet végeztünk a bevásárlóközpont és a Császár magánút közötti területen. A lehumuszolt 2540 m² területet – amely a terület különböző részeit foglalja magába és részben a már korábban feltárt sávokhoz csatlakozik – kézi erővel megnyestük, az előkerült régészeti objektumokat dokumentáltuk. A régészeti megfigyelés összesen 152 objektumot eredményezett, ezek nagy része cölöplyuk, de nagy gödrök (feltehetőleg kutak), római út vízelvezető árkai, kemence és sírfolt formájú, ÉK–DNy tájolású foltok is mutatkoztak a területen, gyakorlatilag annak teljes terjedelmében. A nyelésből előkerült néhány kerámiatöredék alapján: bronzkori, római kori, és a rómainál későbbi objektumok (talán avar- vagy középkori) is várhatók az esetleges feltárás során.

SZŐNYI ESZTER

145. Győr-Ménfőcsanak, Eperföldek
(Győr-Moson-Sopron megye) U, B, V, LT, Ró, A, Á
A részletes tanulmányt lásd a kötet 27. oldalán!

EGRY ILDIKÓ

146. Győr-Ménfőcsanak, Interfruct áruház
(Győr-Moson-Sopron megye) U, LT, A, Kk

A 83. sz. műút és a Ménfőcsanak felé vezető út által határolt területet (Hrsz.: 105/19) tervezték beépíteni. 2006. március 27. és április 7. között próbafeltárást végeztünk 16 000 m²-en. Megállapítottuk, hogy a beépítendő terület 10 600 m²-en fedett régészeti jelenségekkel.

Árpilis 10. és június 23. között elvégeztük a megelőző feltárást, melynek során 92 objektumot tártunk fel. A 12 kemencéből 4 avar, 4 késő középkori, 4 ismeretlen korú; a 8 árokból 1 kelta, 7 ismeretlen korú; a 49 gödörből 13 őskori, 1 kelta, 3 avar, 5 késő középkori, 1 újkori, 26 ismeretlen korú; a 7 házból 1 őskori, 2 kelta, 4 avar; a 3 sírból 1 neolitikus, 2 ismeretlen korú; a 2 kút őskori; továbbá 11 cölöplyuk ismeretlen korú.

A különféle korszakok telepjelenségei szórványosan helyezkedtek el, főleg a terület K-i ill. DK-i végében koncentrálódva. Az előkerült kemencék az altalajba vájt sütőkemencék, kisebb téglalap alakú ill. ovális munkagödrökkel, platnijuk tapasztott, szürkésfeketére átégett,

alattuk kövekből, csontokból, apró kavicsokból álló szigetelőréteggel. Az árkok sekélyek, keskenyek voltak, egy kivétellel korhatározó leletanyagot nem tartalmaztak. A gödrök változatos alakúak és méretűek, kevés közöttük a klasszikus értelemben tárológödörnek mondható méhkas alakú típus. Néhány őskori gödör betöltésében „nagy mennyiségű” kagylót találtunk. A házak lekerekített sarkú téglalap alakúak, félig földbe mélyítettek, fűtőberendezésként csupán két avar házban találtunk kemencét. Az egyikben egy kövekből rakott, a másikban az altalajba vájt kemence került elő. A három sírből kettőben felnőtt, egyben gyermek temetkezését találtuk; datálható a 85. sz. objektum, melyben két vonaldíszes edény és egy kőeszköz volt. A két feltárt kút kerek, lefelé tölcséresen szűkülő oldalfalú kútakna, bélés nyomát nem tudtuk megfigyelni, aljukon őskori kerámiatöredéket találtunk. A cölöplyukak rendszertelenül, helyenként csoportosulva helyezkedtek el a feltárt területen.

NAGY ANDREA

147. Győr-Ménfőcsanak, Mérföldkő út

(Győr-Moson-Sopron megye) B, LT, Ró
2006. augusztus 14. és szeptember 4. között megelőző feltárást végeztem a (Hrsz.: 25472/9) lelőhelyen. A terület a Ménfőcsanak-Bevásárlóközpont elnevezésű lelőhely része, csatlakozó részén feltárt területek vannak, így az ásatás kiegészítő eredményeket hozott. A több mint 5000 m² területen 125 régészeti objektumot tártunk fel három korszakból.

A bronzkorból 2 kút, tárológödrök és tűzhelymaradványok kerültek elő. A kevés leletanyag elsősorban kerámia és állatcsont. A leletek alapján a lelőhely kora bronzkor vége–középső bronzkor eleje időszakra tehető.

A kelta korszakot 4 ház, 5 kút és néhány gödör képviseli. A házak téglalap alaprajzúak, földbe mélyítettek, padkásak. Az egyikben lépcsőlejárót figyeltünk meg. Egy középső cölöpös típus is előkerült. A kutakban fabélést nem lehetett megfigyelni, a betöltés rétegződése alapján nem is volt. Valószínűleg a relatív sekély mélység – magas talajvízszint – miatt erre nem is volt szükség. Az objektumokból előkerült leletanyag: kerámia, állatcsont, patics, grafitrögök. Különlegességnek számít egy töredékes csavart torques. A kerámia – a díszítések alapján – a LT BC időszakára datálja a települést.

A legtöbb objektum a római korhoz köthető. Ebből az időszakból 2 földbe mélyített ház, egy cölöpös szerkezetű nagyméretű horreum részlete, egy kút, néhány gödör és rengeteg árok származik. Az árkok legalább két periódust képviselnek, egyik feltehetőleg az Arrabona–Savaria utat szegélyező vízlevezető árok részlete. A területet keresztbe vágó többágú, széles árok a legkésőbbi, betöltéséből csak néhány kelta és több római edénytöredék került elő, helyzete alapján akár a római kornál későbbi is lehet. A házak a szokásos, téglalap alaprajzú, földbe mélyített, 2 cölöpös építmények. A kút kis átmérőjű, a betöltés rétegződése alapján béléssel rendelkezett, ez azonban

teljesen elpusztult. A közelben kőépület feltételezhető, ugyanis az ásatási terület szélén részben faragott kövekkel betöltött árok és cölöplyukak kerültek elő. Az objektumokban a köveken kívül római kerámia volt. A legtöbb leletanyag a házakból került elő, Kr. u. 2. századra, esetleg a 3. sz. elejére keltezhető. A kerámiában sok szürke házikerámia mellett sárga korsók, vörös sávós és rädchenes díszű edényoldalak, márványozott és vörös festésű tálak, vörös homokszem-beszórásos horpasztott pohár töredékek, firmaméces-darabok a jellemzők. Találtunk egy elvermelt hombáredényt is in situ az egyik gödörben. A kerámián kívül néhány bronz- és vastöredék került elő a római korból. Pénzt nem találtunk.

SZŐNYI ESZTER

148. Győrvár, Kalocsamajor-dűlő

(Vas megye) Ő, Á, Kk

2006. november 21-én terepbejárást végeztünk a Hévíz–Szombathely közötti 400 kV-os távvezeték nyomvonalán. A Verna-patak K-i teraszán a fedettség ellenére igen sok paticsot és kerámiatöredéket gyűjtöttünk, amelyek intenzív őskori, Árpád-kori és középkori megtelepedésre utalnak (22. sz. lh.).

Munkatársak: Kiss Krisztina adattáros, Mátyus Magdolna rajzoló, Vámos Gábor régésztechnikus.

ILON GÁBOR

149. Gyula-Bicere, Kurgáni bejáró

(Békés megye) I

2006. október 4–14. között megelőző feltárást végeztünk a lelőhelynek (Gyula 72. lh.) a 44. sz. főút É-i oldalán létesítendő szervízút nyomvonalába eső szakaszán. A 140×6 m-es területen 2 ismeretlen korú, leletanyag nélküli objektum részletét tártuk fel.

GYUCHA ATTILA

150. Gyula, Jánoszugi-villanyvezeték

(Békés megye) A

2006. október 11–17. között megelőző feltárást végeztünk a lelőhelynek a 44. sz. főút É-i oldalán létesítendő szervízút nyomvonalába eső szakaszán. A mintegy 600 m²-es, nagyméretű újkori bányagödörrel erősen bolygatott területen egy avar kori gödör részletét tártuk fel.

GYUCHA ATTILA

151. Hajdúböszörmény, Cégény

(Hajdú-Bihar megye) Á

2006 májusában műszeres lelőhely-felderítést végeztünk a középkorban elpusztult Cégény falu területén. A lelőhelyről a korábbi években több fémtárgy és kerámiatöredék került be a Déri Múzeumba. Cél az egykori település kiterjedésének és elhelyezkedésének pontosítása volt.

A Hajdúböszörménytől DK-re található Cégényi út K-i és Ny-i oldalán feltételezett lelőhely jelenleg is mezőgazdasági művelés alatt áll. A kutatott területet több alacsony homokdomb, kisebb háta tagolják. Munkánkkal a 20–30 hektáros szántó még be nem vetett É-i és Ny-i részére koncentráltunk. A helyszíni szemle és műszeres kutatás közben több Árpád-kori veremház, kemence és gödörobjektum feltárása volt látható a friss szántásban. Számos 12–13. századi kerámiatöredék mellett több kisebb bronzlemezdarabot, gyűrűket, nyílhegyeket, késeket és ezüstpénzt találtunk. A felderítés során sikerült lehatárolni az elpusztult település Ny-i és É-i kiterjedését, megtaláltuk templomának helyét.

Munkatársak: Kolozi Barbara régész, Bacskai István, Balogh Csaba ásatási technikusok.

SZOLNOKI LÁSZLÓ

152. Hajdúdorog, Szállásföld Közép 1.

(Hajdú-Bihar megye) B, Sza, Á

51/A lelőhely: 2006. május 3-tól kezdődően az M3 autópálya építése közben leletmentő feltárást folytattunk Hajdúdorog határában, a várostól ÉK-re, az épülő autópálya 210+425 km-szelvényében levő 23-as jelű híd 35.03-as jelű közút nyomvonalában. A lelőhely É–D irányú, közepesen intenzív, a terület K-i részén sűrűbben mutatkoztak az objektumok. Három régészeti korszakot különítettem el.

A legrégebbi korszak a késő bronzkori Gáva-kultúra népcsoportjának emléke. Több, általában kb. 2–4 m nagyságú, nagyon mély gödröt találtunk, melyekből rengeteg leletanyag, főleg kerámiatöredék került elő. Durva vagy finom kidolgozásúak, homokkal vagy murvával soványítottak, a színük a sárgától a fényes szürkéig változik, formájuk változatos a nagyméretű edényektől a kis, finom pohárkáig minden megtalálható. A településen 2 kutat tártunk fel. Mindegyik a telephely ÉNy-i részén helyezkedett el, mindkettő kör keresztmetszetű, függőleges falú volt; 1,5–2 m mélységig tudtuk kibontani őket a feltörő talajvíz miatt. Leletanyaguk a tipikus őskori „háztartási” hulladék: állatcsont- és edénytöredékek, tapasztásdarabok. Ebből a korból származik egy kb. 0,9 m átmérőjű kerek, közepesen mély gödörbe helyezett kb. 1,4 m hosszú meghajlított női csontváz, melynek mellélete a koponyájánál előkerült több bronz hajkarika.

A szarmata korból (Kr. u. 2–4. sz.) származik egy nagyon érdekes jelenség. Tíz kb. 0,2–0,2 m nagyságú, négyzet alakú, sekély cölöphely kör alakban helyezkedett el és egy felszíni kb. 2,5 m átmérőjű cölöpszerkezetes építmény szerkezetét tarthatta. Az objektumok legnagyobb része méhkas alakú gödör volt, melyek általában 1–2 m átmérőjűek és 0,4–2 m mélyek. Néhány gödör alján vörös, átégett réteg volt található, ezekben az objektumokban az állatcsontok aránya megnőtt. A szarmata gödrökből előkerült leletanyag összetétele nagyjából megegyezik a hasonló korú falvak szokásos leleteivel; állatcsontokon kívül edénytöredékek és tapasztásdarabok. A kerámia